

SÄHKÖISEN TULEVAISUUDEN RAKENTAMINEN YHDESSÄ

Sähköurakointialan keskeiset poliittiset linjaukset 2019–2024

Sähköurakointialan nykytilanne Euroopassa

Sähköistyminen ja digitalisaatio tuovat mukanaan mittavia mahdollisuuksia Euroopan talouskasvulle. Samalla voidaan edistää paikallista kehitystä ja vihreämpää yhteiskuntaa sekä luoda tärkeitä, korkean osaamistason työpaikkoja. Sähköurakointiala kulkee Euroopan etunenässä matkalla kohti kestäväää, vihreää ja kilpailukykyistä taloutta.

Nykyisin työ sähköurakointialalla on paljon muutakin kuin kaapeliasennuksia valaistusta varten. Asentajien työ on kehittynyt valtavasti parin viime vuosikymmenen aikana, ja siitä on tullut huomattavasti monimutkaisempaa ja laaja-alaisempaa, kun uusista teknologioista ja digitalisaatiosta on tulossa valtavirtaa Euroopassa.

Esimerkkeinä aloista, joilla sähköurakoitsijoita tarvitaan, voi mainita älykkäät kodit, ohjausjärjestelmien valmistus, sähköisen liikenteen infrastruktuuri, sähköiset tietoverkot, älykkäät valaistusjärjestelmät julkisissa tiloissa sekä älykkäät liikenteenohjausjärjestelmät.

Sähköurakoitsijat ovat asiantuntijoita siinä, miten suunnitellaan, asennetaan, käytetään ja pidetään kunnossa rakenteet, joista Euroopan talous saa virtaa.

Varmistamalla, että sähköurakoitsijat ovat asianmukaisesti koulutettuja ja harjaantuneita uusimpien teknologioiden käyttöön, Eurooppa pitää huolta siitä, että myös sen kansalaiset saavat nähdä sähköistymisen ja digitalisaation edut.

Tämän lisäksi sähköurakointialan sisällä paikalliset ja pitkäaikaiset työpaikat lisääntyvät. Koska yli 90 % sähköurakointiyrityksistä on pieniä tai keskisuuria yrityksiä, toimialan kasvun ja laajentumisen myötä työpaikat pysyvät paikallisella tasolla ja eurooppalaiset hyötyvät. Toisin kuin esimerkiksi teollisuudessa, tämän alan työpaikkoja ei välttämättä voi automatisoida eikä liiketoimintaa ulkoistaa, joten hyödyt pysyvät Euroopassa ja rikastuttavat täällä paikallisia talouksia tulevina vuosina.

Eurooppalaisten sähköurakoitsijoiden äänenä AIE ja sen jäsenet ovat sitoutuneet tarjoamaan palveluita ja asennuksia, jotka edistävät sähköistyvää, digitalisoituvaa ja vihreää yhteiskuntaa, ja sen myötä parantamaan asukkaiden elämänlaatua ja olemaan osallisena Euroopan talouskasvun rakentamisessa. Jos EU haluaa päästä tärkeimpiin tavoitteisiinsa, sähköurakointialaa ei voi jättää huomioimatta. Tämän vuoksi vetoammekin nyt poliittisiin päättäjiin ja pyydämme heitä ottamaan huomioon ratkaisevan tärkeät politiikan alueet, joiden myötävaikutuksella sähköurakoitsijat saavat kunnan edellytykset tehdä työtänsä vahvan Euroopan rakentamisen eteen.

1 Puhtaan ja hajautetun sähköntuotannon edistäminen

Samalla kun Euroopan energiasektorin hiilidioksidipäästöt vähenevät kovaa vauhtia, sähkön käyttöä energiamuotona on suosittava fossiilisten polttoaineiden kulutuksen sijaan. EU-komission marraskuussa 2018 julkaisemassa ilmastostrategiassa on nostettu sähköistys yhdeksi tärkeimmistä tavoista päästä tavoitteeseen vähäpäästöisestä taloudesta.

Toimialallamme on sitouduttu jatkuvasti lisäämään kuluttajien tietoisuutta sähköisten sovellusten hyödyistä, niin kuluttajankin kuin ilmaston näkökulmista. Olemme myös sitoutuneet ammattitaitomme kehittämiseen ja sen tarjoamiseen huippulaatuisten sähköisten ratkaisujen löytämiseksi.

Kehotamme päättäjiä tukemaan pyrkimyksiämme erityisesti seuraavien toimenpiteiden avulla:

Liikenteen sähköistämispolitiikan vahvistaminen. EU:ssa on hiljattain uudistettu liikenne- ja rakennuslainsäädäntöä (esim. rakennusten energiatehokkuusdirektiivi, määräykset autojen hiilidioksidipäästöistä), ja tämän pohjalta on varmistettava kattavat toimenpiteet, jotka edistävät sekä sähköisten kulkuneuvojen että niiden latauspisteiden markkinoille saattamista. Latauspisteitä on oltava riittävästi Euroopan laajuisesti, ja ratkaisujen on oltava yhteensopivia. Kansallisella tasolla on lisättävä kuluttajien tietoisuutta sähköisen liikenteen hyödyistä sekä heille itselleen että ympäristölle.

Kuluttajien tietoisuuden lisääminen tuotteiden ympäristökestävyydestä. On otettava käyttöön oikeat indikaattorit ja siirryttävä puhumaan energian loppukäytöstä primäärienergian sijaan. Primäärienergian kulutuksesta puhuminen on harhaanjohtavaa, ja käsitteenä se on keinotekoinen. Primäärienergian kulutuksen laskemisesta huolimatta kasvihuonekaasupäästöt saattavat kasvaa. Tieto energian loppukäytöstä on sen sijaan puolueetonta ja helposti ymmärrettävissä. Energian loppukäytön yhteydessä voidaan puhua myös tuotteen hiilijalanjäljestä. Molemmat muuttujat osoittavat hyvin, kuinka sähkö suorituu tehtävästään paremmin kuin fossiiliset polttoaineet, ja tarjoavat kuluttajille kannusteita siirtyä käyttämään puhtaampia energianlähteitä.

Kilpailukykyinen ja joustava sähkön hinnoittelu, joka tarjoaa kannustimia kotitalouksille ja yrityksille, jotka ottavat käyttöön sähköön perustuvia vähähiilisiä ratkaisuja, hajautettua tuotantoa ja energianhallintajärjestelmiä puhtaamman ja kestävämmän energijärjestelmän ylläpitämiseksi.

2 Vihreät, turvalliset ja terveelliset rakennukset

Rakennusten muuttaminen puhtaksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi on yhä alkutekijöissään huolimatta digitalisaation tarjoamasta avusta, ja todella tehokkaiden rakennusten markkina on edelleen hyvin pieni.

Asiantuntijamme tiedottavat edelleen kiinteistösijoittajille, omistajille ja asukkaille korkeiden rakennusstandardien tuomista hyödyistä, jotka ulottuvat yksilöön, energiasysteemiin ja ympäristöön. Ohjeistamme myös rakennuspäälliköitä, minkälaisilla ratkaisuilla näihin tavoitteisiin päästään.

Poliittiset päättäjät ovat juuri uudistaneet ja vahvistaneet EU:n rakennusalaan vaikuttavaa lainsäädäntöä (esim. rakennusten energiatehokkuusdirektiivi, energiatehokkuusdirektiivi, uusiutuvan energian direktiivi). Seuraavina vuosina politiikan olisi perustuttava nykyisen lainsäädäntökauden aikana saavutettuihin toimiin ja edelleen kiihdytettävä käynnissä olevaa rakennusalan muutosta.

Vetoamme päätöksentekijöihin erityisesti seuraavissa asioissa:

Laadukkaan rakentamisen markkinoiden laajentaminen kaikkialla Euroopassa. Maksimoidaan tehokkaiden ja älykkäiden rakennusten markkina-arvo ja houkuttelevuus sijoituskohteena. Tässä voidaan hyödyntää hiljattain hyväksytyjä sertifiointi- ja rahoitushankkeita, kuten älyratkaisuvalmiusindikaattori (Smart Readiness Indicator), rakennusten kunnostustapapassi (Building Renovation Passport) ja älyrakennusten rahoitus -hanke (Smart Finance for Smart Buildings).

Helpotetaan puhtaiden ja tehokkaiden teknologioiden käyttöönottoa taloyhtiöissä ja tiheään asutuilla alueilla. Aurinkopaneelien, sähköautojen ja energianhallintajärjestelmien kaltaiset teknologiat on otettu hyvin vastaan pientaloissa, joiden asukkaat ovat tyypillisesti varakkaita ja kykenevät tekemään tämänkaltaisia päätöksiä. Poliitikkojen haasteena on nyt yksinkertaistaa ja sopeuttaa sääntelyä niin, että se rohkaisisi myös taloyhtiöitä ja paikallisia yhteisöjä sijoittamaan puhtaisiin ja tehokkaisiin teknologioihin sekä antaisi tähän liittyvien liiketoimintamallien kasvaa.

Rakennustuotteiden ja -järjestelmien laadun ja suorituskyvyn maksimoiminen. Minimivaatimukset tehokkuudesta (eco-design) ja informaation määrästä (merkinnät) ovat osoittautuneet toimiviksi keinoiksi parantaa yksittäisten tuotteiden tehokkuutta. Järjestelmien suorituskyvyn optimoimiseksi tarvitaan kuitenkin myös ammattitaitoisia työntekijöitä, tarkastuksia ja seurantavälineitä. Järjestelmät koostuvat useiden yksittäisten laitteiden yhdistelmästä ja vuorovaikutuksesta, ja niiden suorituskyky voi vaihdella suuresti riippuen siitä, miten ne on suunniteltu ja asennettu sekä miten niitä käytetään ja huolletaan.

Sähköasennusten turvallisuuden parantaminen etenkin asuinrakennuksissa. On pidettävä huolta siitä, ettei yhä uusien sähkötekniisten laitteiden käyttöönotto rakennuksissa kuormita liikaa olemassa olevia sähköasennuksia ja siten vaaranna niiden turvallisuutta. Toimenpiteet tämän varmistamiseksi voisivat olla seuraavanlaisia: tiedotetaan asukkaille riskeistä liittyen varsinkin itse tehtyihin sähköasennuksiin; edistetään hyviä työtapoja ja standardin mukaista toimintaa palo- ja turvallisuussektorilla; kannustetaan säännöllisiin sähköasennusten ja -laitteiden tarkastuksiin.

3 Hyödyt irti rakennussektorin digitalisaatiosta

Digitalisaatiosta voi olla merkittävää hyötyä rakennusalan rakennemuutoksessa niin suunnittelun kuin rakentamisen ja käytännön toiminnan näkökulmasta. Digitaaliset prosessit ja sovellukset tehostavat rakennusten suunnittelua ja toteuttamista parantamalla yhteistyötä arkkitehtien, insinöörien, putki- ja sähköasentajien sekä muiden toimijoiden välillä. Reaaliaikaisen datan ansiosta digitaaliset palvelut ja laitteet voivat optimoida rakennusten ja jopa kokonaisten kaupunginosien energiankulutuksen. Samalla asumismukavuus lisääntyy ja myös ympäröivän energiainfrastruktuurin kustannustehokkuus paranee.

Sähköalan ammattilaiset kehittävät jatkuvasti digitaalisia taitojaan tehostaakseen työntekoaan ja luodakseen yhä laadukkaampia palveluja ja rakennuksia Euroopan asukkaille. Sähkötekniikan alan yritykset lisäävät digitaalisuutta erityisesti rakennuksen ominaisuuksien esittämisessä (rakennuksen tietomalli, Building Information Modelling – BIM) suunnittelu-, rakentamis- ja kunnostamisvaiheissa. Lisäksi tarkoituksena on parantaa teknisiä tarjouksia tavoitteena sekä automaattisesti optimoida energiankulutuksia niin rakennusten kuin laajempien verkkoalueiden sisällä että selkeästi opastaa rakennuksen käyttäjiä ja johtajia parantamaan energiakäyttäytymistään. Tällaiset tekniikat tehostavat sähköasentajien työtä antamalla heille mahdollisuuden keskittää kunnossapito tietyille alueille.

Kehotamme poliittisia päättäjiä tukemaan sähköurakointialaa seuraavilla tavoilla:

Kattavan teknologiavalikoiman ja tuoteneutraalien BIM-standardien kehittämisen tukeminen. Avoimen ja perinpohjaisen ekosysteemin avulla sähköurakoitsijat pystyvät hyödyntämään BIM-standardia laajasti ja tehokkaasti ilman riskiä teknologiaan tai tuotteeseen lukkiutumisesta.

Energianhallintajärjestelmien toimivuuden varmistaminen. Kaikki energianhallintajärjestelmät eivät pysty ennustamaan, havaitsemaan ja puuttamaan epätarkoituksenmukaiseen tai virheelliseen toimintaan, eivätkä mitkään niistä voi automaattisesti tietää, miten rakennuksen asukkaiden tarpeet kehittyvät. Poliittisten päättäjien tulisivatkin vaatia järjestelmien säännöllistä, pätevien ammattilaisten suorittamaa tarkastusta. Tällä tavoin varmistetaan, että energianhallintajärjestelmät todellakin optimoivat energiankulutuksen, parantavat viihtyisyyttä ja tuovat säästöjä asukkaille.

4 Nousevien teknologioiden käyttöönoton varmistaminen huippuluokan sähköurakoitsijoiden ja tarkoituksenmukaisten standardien avulla

Kehittääkseen ensiluokkaisia ratkaisuja Euroopan asukkaille ja yrityksille sähköasentajien on oltava perillä teknologian ja markkinoiden uusimmista trendeistä sekä muutoksista tuote- ja menetelmästandardeihin. Tämän haastavuus on siinä, että useimmat sähköurakoitsijat toimivat pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, joten heillä on rajalliset resurssit ottaa selvää nopeasti kehittyvistä teknologioista ja markkinoista ja pysyä kärryillä monitahoisista ja pitkäkestoisista standardisointiprosesseista.

Sähköurakointialan yhteisöt ovat sitoutuneet tukemaan koulutuksen, työharjoittelun ja oppisopimuskoulutuksen ajanmukaistamista ja tarjoamaan urakoitsijoille helposti ymmärrettävää ja ytimekästä ohjausta teknologioista, markkinoista ja standardeista.

Vastineeksi kehotamme päättäjiä seuraaviin toimiin:

Koulutukseen, työharjoitteluun ja oppisopimuskoulutukseen investoiminen. Aivan ensiksi on tarve päivittää ja ajanmukaistaa oppimateriaalit ja -menetelmät. Samoin on lisättävä oppisopimusohjelmia, niin että nuorilla ammattilaisilla on paremmat mahdollisuudet saada käytännön kokemusta suoraan työmarkkinoilta.

Sähkötekniisten yritysten kannustaminen jatkokouluttamaan ja uudelleen kouluttamaan työntekijöitään. Teknologiat, markkinat ja standardit kehittyvät jatkuvasti, joten säilyttääkseen kilpailukykyä ja päästäkseen kiinni uusiin eteen tuleviin liiketoimintamahdollisuuksiin sähköurakointiyriyten on tarjottava työntekijöilleen oppimismahdollisuuksia koko näiden uran ajan. Olennaisten viranomaisten olisi tuettava yrityksiä sopivien kannustinjärjestelmien avulla.

Standardointiprosessien kehittäminen. Prosessit on muokattava vastaamaan tarpeeseen ottaa nopeasti käyttöön uusia teknologioita, joiden kasvua on tuettava. Lisäksi säännöstön on oltava käyttökelpoinen PK-sektorin yrityksille, joissa suurin osa urakoitsijoista työskentelee. Kannattaa myös harkita mahdollisuuksia virtaviivaistaa standardointia informaatioteknologian, tietoliikenteen, tilanhallinnan ja sähkötekniisten alojen lähentyessä toisiaan.